

Archeologienota

Sint-Niklaas – Industriepark-Noord 2023

Programma van maatregelen

ERFPUNT | ONROEREND ERFGOED WAASLAND | **TEAM ONDERZOEK**

RAPPORT

Rapporten van Erfpunt – team Onderzoek

261

Project

Sint-Niklaas – Industriepark-Noord 2023

Projectcode Agentschap Onroerend Erfgoed

2023B18

Uitvoerder project

Erfpunt – team Onderzoek

OE/ERK/Archeoloog/2016/00101

Regentiestraat 63

9100 Sint-Niklaas

Auteurs

Thierry Van Neste, Rani Evaert

Wetenschappelijke begeleiding

Erfpunt - team Beheer

© Erfpunt – team Onderzoek, 2023

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van Erfpunt.

Erfpunt aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

ISSN 0778-3841

Erfpunt - team Onderzoek

Regentiestraat 63

9100 Sint-Niklaas

Tel +32 (0)3 778 87 59

onderzoek@erfpunt.be

www.erfpunt.be

www.facebook.com/Erfpunt

<https://sketchfab.com/Erfpunt>

1. Volledigheid van het uitgevoerde vooronderzoek

In het kader van de omgevingsvergunning werd enkel een bureauonderzoek uitgevoerd. Op basis van de resultaten hiervan kan gesteld worden dat binnen het projectgebied geen waardevolle archeologische site aanwezig is en dat er geen verdere maatregelen moeten getroffen worden in het kader van archeologisch erfgoed. Het uitgevoerde vooronderzoek kan diensgevolge als volledig beschouwd worden.

2. Aanwezigheid van een archeologische site

Het projectgebied werd vroeger ingenomen door bolle akkers. Ter hoogte van de voormalige perceelgrenzen is de ondergrond vermoedelijk ernstig verstoord en dient geen archeologisch erfgoed verwacht te worden. Ook in de zones die bij de bouwwerkzaamheden sinds 1964 ernstig vergraven werden wordt geen archeologisch erfgoed meer verwacht.

Voor het overige deel van het terrein geldt algemeen een (erg) lage verwachting. De mate van verstoring die veroorzaakt werd door de inrichting van het terrein is niet concreet gekend. Op basis van de bodemkaart kan vermoed worden dat de ploeglaag een eerder beperkte dikte had, ongeveer 30 cm. Aangezien de terreinen genivelleerd werden en er vervolgens gebouwen op geplaatst werden, is de kans groot dat het archeologische vlak reeds geroerd werd, waardoor de meeste sporen vermoedelijk (deels) vernield zullen zijn. Deze hypothese wordt verder onderbouwd door de vaststellingen bij de sonderingen. Enerzijds werd vastgesteld dat de verharding reeds tot 40 cm dik is, anderzijds werd een geroerd pakket met een dikte van 1 tot 2 m geregistreerd. Aangezien de oorspronkelijke bouwvoor slechts een dertigtal centimeter dik zou geweest zijn, zal het archeologisch relevante niveau minstens afgetopt zijn door de verharding maar zal het diepgaander verstoord zijn door het geroerde pakket.

Indien alsnog archeologisch erfgoed aanwezig zou zijn, zal dit vermoedelijk dateren uit de metaaltijden, Romeinse tijd of middeleeuwen. De kans dat er nog steentijd artefactensites aanwezig zijn is verwaarloosbaar. Hoewel in de nabijheid een waterloop aanwezig is, heeft deze geen eigen naam. Dit wijst er zeer waarschijnlijk op dat het geen natuurlijke waterloop betreft. De dichtstbijzijnde natuurlijke waterloop bevindt zich meer dan 500 m verder. Hoewel op de bodemkaart vermeld wordt dat in een deel van het projectgebied mogelijk nog een B horizont bewaard is gebleven, tonen de sonderingen aan dat dit uitermate onwaarschijnlijk is.

3. Waardering van de archeologische site

Op basis van de beschikbare gegevens kon de aan- of afwezigheid van een archeologische site nog niet concreet vastgesteld worden. De beschikbare gegevens wijzen echter op een geroerde bodem, waardoor de kans op een goed bewaarde archeologische site eerder beperkt is.

4. Impactbepaling

In eerste instantie zullen verschillende gebouwen (deels) afgebroken worden en zal een groot deel van de verharding verwijderd worden. Aangezien deze zones reeds verstoord werden, zullen deze ingrepen geen bijkomende impact hebben. Vanwege het behoud van de bestaande vloerplaat onder hallen 1 en 2 zal ook hier geen impact zijn.

Bij de herinrichting van de site zullen meerdere nieuwe verhardingen aangelegd worden. De dikte van de betonverharding zal beperkt zijn tot 50 cm, terwijl de dikte van de opbouw voor de waterpasserende klinkers 56 cm zal bedragen. Op basis van de uitgevoerde sonderingen kan echter gesteld worden dat de bouwvoor minstens één, en lokaal zelfs twee meter dik is. Deze inrichtingswerken zullen dan ook het onverstoorde niveau niet bereiken en dus geen reële impact hebben op de ondergrond. Dit zal ook het geval zijn voor de oprichting van de nieuwe fietsenstalling.

De voornaamste impact van de werken zal gevormd worden door de reliëfwijzigingen in het kader van de ontharding, en de vernieuwing van de riolering. Bij de reliëfwijzigingen zal enerzijds een heuvel aangelegd worden en anderzijds een gracht gegraven worden. De impact van de oprichting van de heuvel kan als verwaarloosbaar gezien worden. Deze zal namelijk komen op de locatie van de bestaande verharding. Behalve de opbraak van de verharding zal voor de oprichting van de heuvel geen bijkomende bodemingreep vereist zijn. De aanleg van de gracht brengt uiteraard een diepgaandere bodemingreep met zich mee. Ter hoogte van het maaiveld zal de gracht een aanzienlijke omvang hebben. De diepte van de gracht zal evenwel beperkt zijn tot 1 m-mv. Opnieuw kan hier verwezen worden naar de sonderingen die uitgewezen hebben dat de huidige bouwvoor (minstens) deze diepte bereikt. Het is dan ook vrijwel zeker dat bij de aanleg van de gracht slechts lokaal het onverstoorde niveau bereikt zal worden. Omwille hiervan kan gesteld worden dat de reële impact van de aanleg van de gracht eerder beperkt zal zijn.

Aangezien voor de riolering hoofdzakelijk gebruik zal gemaakt worden van de reeds bestaande infrastructuur, zal ook daar de impact slechts zeer lokaal zijn. De voornaamste verstoring zal plaatsvinden op de locatie van de verbindingen zelf. Deze hebben echter een dermate beperkte omvang, dat de algemene impact beperkt tot verwaarloosbaar is.

5. Bepaling van maatregelen

Voor de afweging van de nood aan verder onderzoek moet rekening gehouden worden met meerdere factoren. Een eerste hierbij is de archeologische verwachting voor het projectgebied, die eerder laag is. Een tweede factor is de impact die de geplande werken zullen hebben op eventueel archeologisch erfgoed. Bij de voorziene werken zal de ondergrond tot 50 à 60 cm diepte verstoord worden. De combinatie van de gegevens aangaande de evolutie van het projectgebied in combinatie met recente sonderingsgegevens wijst er echter op dat de bouwvoor reeds geroerd is tot 1 à 2 m diepte. Bij de geplande werken zal dan ook vrijwel nergens de onverstoorde bodem bereikt worden. Dit zou enkel (lokaal) het geval zijn ter hoogte van de nieuwe gracht en potentieel bij de nieuwe nutsleidingen.

In principe zou gesteld kunnen worden dat een proefsleuvenonderzoek nodig zou zijn voor de inrichting van de geplande gracht en de nutsleidingen. Ter hoogte van de nutsleidingen zou de omvang van een proefsleuf echter een veel grotere verstoring veroorzaken dan de nutsleidingen zelf. Ook bij de gracht zou dit het geval zijn, aangezien een proefsleuf minstens 2 m breed moet zijn, terwijl de gracht onderaan slechts 1,45 m breed zal worden. Daarenboven wijzen de sonderingsgegevens er op dat op de onverstoorde bodem **minstens** op 1 m diepte gelegen is. Bij een proefsleuvenonderzoek zal het potentieel archeologisch niveau dan ook slechts lokaal bereikt worden, of zal het onderzoek opnieuw een grotere impact hebben dan de voorziene werken.

Tevens dienen we rekening te houden met de potentiële kenniswinst die gegenereerd zou kunnen worden door middel van een bijkomend onderzoek. Bij een proefsleuvenonderzoek zou (meer dan) de volledige zone van de gracht onderzocht worden, waardoor geen opgraving meer zou kunnen volgen. De beperkte breedte waarbinnen dit onderzoek zou kunnen plaatsvinden, zal er voor zorgen dat er – zelfs indien archeologische resten aanwezig zouden zijn – slechts weinig kenniswinst gegenereerd zou kunnen worden. Aangezien er een (erg) lage archeologische verwachting is voor het projectgebied kan gesteld worden dat de kost van een bijkomend onderzoek niet opweegt tegen de potentiële kenniswinst die hierdoor bekomen zou kunnen worden. Omwille hiervan kan gesteld worden dat er in het kader van de geplande werken geen bijkomend onderzoek nodig is. Dit advies doet echter geen afbreuk aan de meldingsplicht, zoals vermeld in artikel 5.1.4 van het Onroerenderfgoeddecreet.